

SABRİ KUŞKONMAZ

sabrikuskonmaz@superonline.com

İktidarların edebiyat merakı

Fransız Akademisi'ni bilirsiniz. Fransız dili ve kültürünün Kabe'si sayılır. Mukaddesatçı-muhafazakâr Yeni Türkiye döneminde Fransız'a bile Kabe örneği verilmeli!

Fransız Akademisi 1635 yılında kurulmuştur. Küresel kapitalizm denen şeyin tarihsel başlangıç döneminde yani. Denizaşırı ticaretin ve denizaşırı şirketlerin doğum zamanıdır. Küresel kapitalizm hızla dünyayı kaplamaya başlamıştır.

Bu dönemde, Fransa'da Kardinal Richelieu başbakan olarak monarşiyi güçlendirmekle, sorunları savaşla çözmekle meşguldür. Bir yandan da İngiltere ile rekabet vardır. Avrupa –ve dünya- pazarı için Fransız dilinin güçlenmesi gereklidir. Çünkü mal ile, pazar ile dilin doğrudan bir ilişkisi vardır. Egemen dil, egemen pazar demektir. Kardinalin döneminde Fransız Akademisi'nin kurulmasının altında bu etkenler de yatar. İktidarlar edebiyatı değil, parayı sever.

Bizim iktidarlar da bu genel kuralın dışında sayılmaz. 2012 yılında, siyasal iktidarın aklına edebiyatı desteklemek geldi. O dönemde, kısmen olumlu içerikte bir yönetmelik çıkartıldı. "Edebiyat Eserlerinin Teşvik Edilmesi Hakkında Yönetmelik" 14 Mart 2012 Çarşamba günü, Resmî Gazete'de 28233 sayı ile yayımlandı. 12. maddede, edebiyatçılara destek kararı verecek kurulun oluşumu yer alıyordu: Bakanlık temsilcisi Genel Müdür veya görevlendireceği Genel Müdür yardımcısı, sonra, PEN, Türkiye Yazarlar Birliği, Edebiyatçılar Derneği, Türkiye Yazarlar Sendikası, İLESAM ve BESAM'dan birer üye. Üye alınacak kurumların farklılığı dikkat çekiyordu. Gerçekten de görünüm demokratikti. Denebilir ki, mevcut siyasal iktidarın en demokratik yasal metniydi. Ama bu düzenlemeye inanamadığım için o dönemde yazmadım. Açıkçası, bir de pozitif oto sansür ile yazmamayı özellikle seçtim. Çünkü birileri fark edip, "Bu kurulda solcuların edebiyat örgütleri de var!" diyebilirdi!

birileri fark edip, "Bu kurulda solcuların edebiyat örgütleri de var!" diyebilirdi!

Nitekim bu yönetmelik asla uygulanmadı. Dahası, 25 Aralık 2013 tarihinde, yine bir Çarşamba günlü Resmî Gazete'de 28862 sayı ile yeni bir yönetmelik çıktı; "Edebiyat Eserlerinin Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik." Önceki yönetmelik kaldırıldı. O demokratik 12. madde uçtu! Yerine ne geldi? Destek kararı vermek için oluşturulan kurul şöyle belirlendi; "Müsteşar veya ilgili müsteşar yardımcısı başkanlığında, Genel Müdür ve edebiyat alanında temayüz etmiş kişiler arasından Bakanlık onayı ile belirlenecek 5 kişi olmak üzere toplam 7 üyeden..."

Bizler gibi fanilerin haberi olmasına bile gerek olmadan bu kurul oluşturulmuş. Edebiyat alanında "temayüz etmiş" beş kişi bulunmuş. Bu kişiler, belirledikleri yazarlara destek vermişler. Kimlere? İktidar, yaratım özgürlüğüne ve yaratımın kişiselliğine saygısından olsa gerek, isimleri gizli tutuyor. Ama bizden kaçmaz! Muhafazakâr-mukaddesatçı yeni süreçte az bir detektiflik yaparak anlayabiliriz. Örneğin, daha önce "aşkın kolyesinde kırık bir incisin sen/ çık git kalbimden" yazan şair, şimdi "aşkın tesbihinde kırık danesin sen/..." diye yazdıysa, anlarız ki, destek almış! Çünkü, kapılan beye göre yazmak yapmak eskiden neyse, şimdi de, kapılan iktidar parasına uygun kalem oynatmak da öyle... İktidarın "yazar namusuna" uygun yöntemle edebiyata desteği olabilir. Sorun, bu kadar açık "oyuna" karşın, iktidarın demokratlığına toz kondurtmayan "münevverlerin" kalem namusunda! Bu arada Fransız'ın akademisi var da bizim yok mu? Bizim de akademilerimiz var; polisi ve harp akademisi! Başka; imam hatip akademisi!

Haftaya dize; "bak kederle yapıyorum şarabın provasını" (Gözde Dilek Güzel, Lacivert, Sayı 58)